

## Met Augustinus, Calvin en Kuyper voor/tegen Darwin

Tweehonderd jaar na de geboorte van Darwin, zorgt het onderwerp schepping-/evolutie nog steeds voor verhitte discussies onder Christenen. In het debat wordt regelmatig naar de geschiedenis verwezen. Dat kan zinvol zijn, omdat veel argumenten al eerder zijn gebruikt en het wiel niet opnieuw hoeft te worden uitgevonden.

Anderzijds dragen dergelijke verwijzingen een gevaar in zich. Al te makkelijk worden soms gezaghebbende historische figuren – los van de context – als verdedigers van het eigen standpunt opgevoerd. Al in 1871 verwees de rooms-katholieke evolutionist S.G.J. Mivart naar Augustinus om zijn opvatting te onderbouwen, en rond 1900 verdedigde de Amerikaanse Calvinist B.B. Warfield de evolutietheorie met een beroep op Calvin. In de loop van de twintigste eeuw zouden in Nederland zowel voor- als tegenstanders van het darwinisme zich op Abraham Kuyper beroepen. Ook in de recente debatten vallen de namen van Augustinus, Calvin, Warfield en Kuyper weer.

Het is natuurlijk absurd om Augustinus en Calvin als een soort darwinisten *avant la lettre* te zien. Wel kunnen we iets leren van hun visie op de toenmalige natuurfilosofie, maar die les is betrekkelijk. Elke tijd heeft zijn eigen wetenschap – en zijn eigen geloof. Dit kan ook een les zijn voor creationisten die ervan uitgaan dat hun standpunt als een soort eeuwige waarheid de kerkgeschiedenis heeft gedomineerd. Om dat vol te houden zul je ook selectief met de geschiedenis moeten omgaan en evolutionistische opvattingen als die van Warfield en andere negentiende-eeuwse Calvinisten moeten negeren of wegzetten als een dwaling, evenals de niet-letterlijke Genesisuitleg van Augustinus.

Uiteindelijk kunnen opvattingen uit het verleden natuurlijk niet maatgevend zijn. De evolutietheorie die Kuyper beoordeelde was een andere dan de huidige; en bovendien had Kuyper bepaalde religieuze overtuigingen die wij nu typisch negentiende-eeuws noemen. Eenentwintigste-eeuwse christenen zullen – nadat de historische mythes zijn ontzenuwd – toch echt zelf hun standpunt moeten bepalen.

Ab Flipse

Uit: *Beweging Magazine* 73 (maart 2009)